

Rodna Gruda

Študij slovenščine na Univerzi v Padovi

Slovenian Language Study Program in Padua

Objavljeno dne/Published on: 31.01.2018

Avtor članka/Article Author: Polona Liberšar

Univerza v Padovi je bila ustanovljena leta 1222, ko se je nekaj študentov in profesorjev odcepilo od Univerze v Bologni, saj so želeli več avtonomije in svobode. Univerza v Padovi je izredno ponosna na svoje številne profesorje in študente, ki so premikali meje znanosti, med predavatelji je bil npr. Galileo Galilei, tam je v sedemnajstem stoletju diplo-mirala prva ženska Elena Cornaro Piscopia. Tudi mesto Padova se ponaša s tem, da so tam živela nekatera največja imena evropske zgodovine (poleg tega, da je to mesto sv. Antona Padovanskega, je tam umrl Tartini, živel Petrarca in ustvarjal Giotto – in to je le nekaj imen). V Padovi je slovenski tiskar Matej Cerdonis iz Slovenj Gradca že v 2. polovici 15. stoletja natisnil preko 60 različnih knjig. Tudi slovenska prisotnost na Univerzi v Padovi sega daleč v preteklost, saj so bili, ko so bili na višku svoje moči, mecen univerte tudi Celjski grofje, katerih grb krasi Veliko dvo-rano (Aula Magna), v sedemnajstem stoletju je tam medicino študiral Marko Gerbec, nje-gov portret je naslikan v Dvorani štiridesetih (Sala dei Quaranta) – dvorani, ki je posveče-na štiridesetim največjim profesorjem in študentom te univerte. Kot zanimivost lahko povem, da obstajajo pisma Matije Čopa prijatelju Francu Leopoldu Saviu, v katerih je večkrat izrazil željo, da bi dobil na tej univerzi ustrezno predavateljsko mesto.

The University of Padua was established in 1222, when a group of students and professors split from the University of Bologna in hopes of attaining more freedom and autonomy. The University of Padua is deeply proud of its professors and students, who have helped shape the history of science. Among them are the former professor at the University, Galileo Galilei, and the first woman to have graduated from university, Elena Cornaro Piscopia. Even the city of Padua itself is famous for having been the residence of some of the greatest names of European history. Aside from being the city of Anthony of Padua, it also happens to be where Tartini died, Petrarch lived, and Giotto painted. And these are just a few names off the list. Padua was also where Slovenian printer Matej Cerdonis from Slovenj Gradec printed over 60 books in in the second half of the 15th century. The presence of Slovenians at the University of Padua dates far back, for the Counts of Celje – when they were at the absolute peak of their power – used to be the patrons of the University. Their coat of arms decorates the Great Hall (Aula Magna). In the 17th century, Marko Gerbec studied medicine at the University of Padua. His portrait hangs from the wall in the Hall of the Forty (Sala dei Quaranta) – a hall dedicated to forty of the greatest professors and students of the University. Interestingly, letters have been found, sent by Matija Čop to his friend Franc Leopold Savio, in which Čop repeatedly expresses his wish for the position of a lecturer at the University of Padua.

Posebna zanimivost je, da je padovska univerza že leta 1914 (in 1915), vendar le tisto leto za potrebe vojaščine, ponudila učenje slovenščine, učitelj pa je bil Bruno Guyon iz Beneške Slovenije, ki je takrat napisal tudi slovensko slovnico. Torej je slovenščina prvi slovanski jezik, ki so ga predavali na Univerzi v Padovi. Uradno pa je študij slovenščine ubral precej bolj zavito in predvsem daljšo pot.

Po drugi svetovni vojni, ko so se spremenile meje držav, se je na Univerzo v Padovi vpisovali veliko študentov iz Istre, Dalmacije, Trsta, ki so prej študirali na univerzah v Gradcu in na Dunaju in tudi njihovo znanje italijanščine ni bilo odlično, izrazili pa so zanimanje za študij slovanskih jezikov. Profesorji takratne Filozofske fakultete so razmišljali, kako se tem študentom prilagoditi in to naredili tako, da so jim kmalu zagotovili učitelja za slovansko jezikoslovje - to je bil Giovanni Maver. Razmere so bile

odlične za rojstvo Katedre za slovansko jezikoslovje leta 1920, ki je v tridesetih letih prerasla v Inštitut za slovansko filologijo, prvi te vrste v Italiji. Prof. Maver je bil že prej zbiratelj redkih in starih knjig in tako spodbudil kolege, da so skupaj odlično oskrbeli knjižnico Inštituta za slovansko filologijo s starimi rokopisi in knjigami zgodovinske vrednosti - za Slovenijo je to npr. original Slave Vojvodine Kranjske. Naslednjica te knjižnice še danes velja za eno najbogatejših knjižnic z viri za večino slovanskih jezikov, predvsem pa to velja za literaturo bivše Jugoslavije.

Vendar pa se Maver, čeprav je bil poročen s Slovenko in osebni prijatelj Frana Ramovša, Franceta Bezlaja, Bratka Krefta in še koga, v slovenščino ni poglobljal. Njegovo zanimanje za slovenistiko se je nekoliko izrazilo leta 1925, ko je na začetku svoje poklicne poti v Padovi objavil študije o vplivu italijanske kulture na Slovane v knjigi *Letterature slave nei secoli XIX e XX*, nato pa temo poglobljal v delih *Letterature slave* (Padova 1927), *Gli Sloveni e la cultura italiana* (1941), *Un secolo di lirica slovena* (1941), ki je izšel v posebni, Sloveniji posvečeni številki ene največjih italijanskih literarnih revij *Primato* avgusta leta 1941.

“Drugi val” prisotnosti slovenščine pride z Arturom Cronio (iz Zadra), ki je od tridesetih let oz. od njene ustanovitve dalje vodil Katedro za srbohrvaščino. Z njim pride tudi posluh za študente, ki so bili povečini vendarle slovenskega porekla, za ukvarjanje s slovenskim jezikom in književnostjo. Koliko je bilo le-tega integriranega v njegova predavanja ni sledi, prvo diplomsko nalogo v povezavi s slovenščino pa zasledimo že leta 1937 in od takrat kar velik porast diplomskih nalog na temo slovenske knjiženosti (obravnavani so Prešeren, Jurčič, Kette, Aškerc, Cankar, Gradnik itd.) in slovenskih narečij, predvsem tistih, ki se govorijo v Italji. Pri njem je tako študiralo tudi nekaj znanih Slovencev, med katerimi je morda najbolj znan Boris Pahor, ki je diplomiral leta 1947 z nalogo *Poezija Edvarda Kocbeka* (leta 2010 je Univerza v Padovi počastila g. Pahorja z gostovanjem in ponovnim natisom njegove diplomske naloge).

S tako intenzivnim zanimanjem za slovenščino je Univerza v Padovi leta 1963 zagotovila tudi učitelja za slovenski jezik in književnost, tj. prof. Martina Jevnikarja, ki mu je dve leti kasneje uspelo tudi z otvoritvijo Katedre, katere 50-letnico smo praznovali pred dvema letoma.

Prof. Jevnikar je v Padovi učil do leta '75. V 12 letih njegovega dela v Padovi je pri njem izpite opravilo 117 študentov. Prof. Jevnikar je že leta 1972 začel z delom na novoustanovljeni univerzi v Vidmu, tam je delal vse do upokojitve 1983.

Druga pomembna revija, ki je izhajala po zaslugi padovskih slavistov je bila *Il Mondo Slavo*, ki je izhajala razmeroma kratko dobo (1968–1978) in je usahnila predvsem zaradi kadrovskih težav že kmalu potem, ko je umrl Arturo Cronia (1976). Osrednji in edini slovenistični avtor revije je bil Martin Jevnikar, ki je sodeloval v štirih od sedmih letnikov. Po njem je vodenje študija prevzel Natalino Radovich iz Nabrežine pri Trstu, ki je že bil profesor za slovansko filologijo. Kasneje je zanimanje nekoliko upadlo, vendar se je študij nadaljeval pod vodstvom prof. Marieluize Ferazzi in prof. Sofie Zani, ki je pri Jevnikarju diplomirala iz Gledališča Dominika Smoleta. Inštitut za slovansko jezikoslovje je obstajal do leta 2000, ko se je skupaj z drugimi katedrami slovanskih jezikov vključil v novoustanovljeni Oddelek za anglogermanske in slovanske jezike in književnosti, njegova zadnja direktorica pa je bila prof. Rosanna Benacchio, ki se še danes ukvarja predvsem z glagolskim vidom v ruščini, vendar tudi z obravnavo slovenskih narečij v Furlaniji.

Od leta 1996 je zaznati povečano sodelovanje z Univerzo v Ljubljani (s Centrom za slovenščino kot drugi in tuji jezik, Oddelka za slovenski jezik in književost, Filozofske fakultete), saj je le ta prvič zagotovila lektorja za slovenski jezik, ki od takrat naprej s krajšo prekinitvijo '98-'99 redno uči slovenščino na Univerzi v Padovi ter že od začetka obstoja slovenistike zagotavlja štipendijo za Seminar slovenskega jezika, literature in kulture. Danes slovenščino študirajo Italijani, ki želijo študirati najbližji slovanski jezik, slovenščina je dobrodošla izbira, ker je Slovenija blizu in jo lahko dokaj pogosto uporabljajo, hkrati pa se zavedajo možnosti, da z znanjem slovenščine

hitreje usvojijo tudi kateri drug slovanski jezik. Redko se za študij slovenščine na Univerzi v Padovi odločijo študentje s slovenskimi koreninami, katerih starši živijo v Italiji, predavanja pa so prosto dostopna tudi zunanjim slušateljem, ki imajo slovenske korenine in želijo ohranjati stik z jezikom svojih prednikov.

V vseh teh letih je prišlo do nekaj sprememb, in sicer status slovenščine na Univerzi v Padovi ostaja že nekaj let nespremenjen, od 1. januarja 2012 pa vsi jeziki in književnosti spadajo pod skupen Oddelek za literarnovedne in jezikoslovne študije. Predstojnik Katedre za slovenščino je od leta 2001 prof. Han Steenwijk, katedra pa ima tudi učitelja iz Slovenije, to je že nekaj let Polona Liberšar, ki je prej že bila učiteljica na sofijski univerzi Sv. Kliment Ohridski ter na Univerzi v Vidmu. Katedra za slovenščino Univerze v Padovi odlično sodeluje tudi z ostalimi slovenistikami tako v Italiji kot v Sloveniji, lektorati slovenščine organiziramo skupne izobraževalne ekskurzije za svoje študente in sodelujemo tudi drugače, iz Slovenije pa v Padovo prihajajo na gostovanja profesorji predvsem z ljubljanske Filozofske fakultete pa tudi z drugih slovenskih univerz ter slovenskih inštitucij in organizacij iz Slovenije in Italije.